

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗІСТАВНО-ПОРІВНЯЛЬНІ СТУДІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ТЛІ ІНШИХ
СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма «Філологія»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лінгвістична семантика: проблеми і перспективи
Викладач (-і)	проф. Кононенко Віталій Іванович, доц. Воробець Олексій Дмитрович
Контактний телефон викладача	+380979902159
Е-mail викладача	vitalii.kononenko@pnu.edu.ua oleksii.vorobets@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/вечірній
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: 2 години на тиждень (вівторок 13:30 год., 410 ауд.)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
«Зіставно-порівняльні студії української мови на тлі інших слов'янських мов» – ОК із циклу дисциплін за вибором сконцентрований на підвищення фахової підготовки студентів третього освітньо-наукового рівня філологічного факультету. У сучасному світі невпинно зростає роль кожної мови як національної, посилюються контакти і взаємодія мов, що впливає на розширення їх лексичних і граматичних ресурсів, сприяє вивченню чужих мов, здійсненню перекладацької діяльності. Постає комплекс проблем, що визначають місце української мови на тлі інших мов як комунікативної системи, джерела інформації й водночас – як однієї із розвинутих індоєвропейських мов із багатим словниковим корпусом, досконалою граматичною системою; як мови, що репрезентує високі зразки художніх, публіцистичних, наукових та інших текстів. Дослідження з української мови методами й засобами зіставної лінгвістики мають на меті не лише зафіксувати наявність у ній типологічно відмінних ознак, а й окреслити співвідношення особливостей стосовно інших мов у різнопланових вимірах – щодо структурної організації, семантичної кваліфікації, функціонального розмаїття. Зміст навчальної дисципліни охоплює розгляд: 1) місця зіставно-типологічних студій української мови в системі філологічних дисциплін; 2) процесів номінації; 3) зворотності; 4) ментальних предикатів; 5) синтаксичної особи; 6) поширювальних конструкцій та ін.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
3.1 Метою курсу «Зіставно-порівняльні студії української мови на тлі інших слов'янських мов» є ознайомлення із рядом проблем зіставно-типологічного мовознавства з урахуванням попереднього навчального досвіду, поглиблення знань здобувачів щодо основних лінгвістичних проблем, з урахуванням того, що типологія кожної мови, включно української, може бути досягнута повною мірою на тлі характеристики явищ і фактів внутрішньої структури інших споріднених або неспоріднених мов. 3.2 Цілі курсу «Зіставно-порівняльні студії української мови на тлі інших слов'янських мов» є ознайомлення й засвоєння здобувачами третього освітньо-наукового рівня: предмета, завдань і значення зіставно-порівняльних студій української мови тлі інших слов'янських мов, їх місця в системі наук; процесів номіналізації в українській мові в контексті інших слов'янських мов; ментальних предикатів української мови в контексті інших слов'янських мов;	

зворотності в українській мові в контексті інших слов'янських мов;
 синтаксичної особи в системі української мови в контексті інших слов'янських мов;
 поширювальних конструкцій української мови в контексті інших слов'янських мов.

4. Програмні компетентності та результати навчання

4.1. У процесі вивчення курсу «Зіставно-порівняльні студії української мови на тлі інших слов'янських мов» ви зможете набути **інтегральних, загальних компетентностей**:

- ✓ **ЗК2.** Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел;
- ✓ **ЗК6.** Здатність розробляти наукові проекти та керувати ними, складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності;

та **спеціальних (фахових, предметних) компетентностей**:

- ✓ **ФК1.** Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, опанування термінології та методології з досліджуваного наукового напрямку;
- ✓ **ФК2.** Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу й узагальнення інформації, систематизації та інтерпретації фактичного матеріалу для проведення самостійних наукових досліджень у галузі філології;
- ✓ **ФК4.** Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів.

4.2 Результати навчання:

- ✓ **ПРН2.** Знати основні класичні та новітні філологічні теорії та концепції, фундаментальні праці з обраного наукового напрямку, термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових досліджень, вміти ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з філології, розуміти актуальність теоретичних і практичних проблем в галузі дослідження;
- ✓ **ПРН3.** Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію;
- ✓ **ПРН5.** Дотримуватись норм наукової етики та принципів академічної доброчесності при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження;
- ✓ **ПРН6.** Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організовувати роботу дослідницьких колективів.

5. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Норматив ний / вибіркови й		
1	035 Філологія	1	Нормативний		
Тематика навчальної дисципліни					
Тема, план		кількість год.			
		лекції	заняття	сам. роб.	
Тема 1. Предмет, зміст і основні завдання зіставно-порівняльних студій української мови на тлі інших слов'янських мов.		3	2	10	
Тема 2. Зіставно-типологічне вивчення сучасної української мови.		3	1	10	
Тема 3. Процеси номіналізації в українській мові в контексті інших слов'янських мов.		2	1	10	
Тема 4. Ментальні предикати української мови в контексті інших слов'янських мов.		3	2	5	
Тема 5. Зворотність в українській мові в контексті інших слов'янських мов.		3	1	10	
Тема 6. Синтаксична особа в системі української мови в контексті інших слов'янських мов.		3	1	10	
Тема 7. Поширювальні конструкції української мови в контексті інших слов'янських мов.		3	2	5	
ЗАГ:		20	10	60	
6. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни		Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт «8.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 5) . Вид контролю – екзамен. Загальні 100 балів включають: 25 балів за практичні заняття; 15 балів за самостійну роботу (презентаційний проєкт – 10 балів, аналіз наукової статті – 5 балів, індивідуальне завдання на вибір здобувача – 5 балів); 5 балів за контрольну роботу; 50 балів за екзамен. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.			
Вимоги до письмових робіт		Контрольна робота виконується у письмовому вигляді. Вона складається із 2 питань та 15 тестових завдань, які			

	охоплюють весь матеріал курсу у відповідності до навчальної програми. Контрольна робота максимально оцінюється у 5 балів. Тривалість виконання контрольної роботи – 40 хв. Екзаменаційна робота має правильно (концептуально обґрунтовано) висвітлити 50+1% обсягу матеріалу білета (3 питання). При бажанні здобувача вищої освіти здійснюється усний захист екзаменаційної роботи для підвищення підсумкової оцінки.
Практичні заняття	Поточне оцінювання знань здійснюється під час проведення практичних занять і оцінюється в національній шкалі (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»). Максимальна оцінка балів за практичні заняття 25 балів. Окремо оцінюється написання контрольної роботи (5 балів) і самостійна робота (15 балів).
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю, якщо виконав більше 60% завдань курсу, відпрацював всі заняття і за результатами оцінювання (бали за практичні заняття, контрольну роботу і самостійну роботу) набрав не менше 25 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях, контрольній роботі та екзамені є обов'язковою. У процесі написання контрольної та екзаменаційної робіт неприпустимими є плагіат та списування.

Обов'язковим для отримання допуску до екзамену є відпрацювання практичних занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.

Якщо здобувач пропустив практичне заняття, необхідно виконати всі практичні завдання, передбачені даним заняттям, пройти тестування та отримати відповідну оцінку. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Здобувач вищої освіти, який не набрав 25 балів (сума балів за практичні заняття, контрольну роботу і самостійну роботу) до екзамену не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії здобувач може отримати допуск до складання екзамену, відпрацювавши всі заняття і виконавши всі передбачувані види робіт, зокрема написання контрольної роботи, виконання самостійної роботи, тестування у системі дистанційного навчання (<https://d-learn.pnu.edu.ua>).

Лекції, тестові завдання, завдання для самостійної роботи, а також додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційного навчання. Консультації щодо виконання самостійної роботи можна отримати щовівторка в аудиторії 410 або в телефонному режимі, за допомогою e-mail, viber, telegram.

8. Рекомендована література

1. Зіставно-типологічні студії: українська мова на тлі споріднених мов: монографія / за ред. акад. НАПН України В. І. Кононенка. Київ; Івано-Франківськ; Варшава, 2015. 316 с.
2. Кононенко В.І. Прагматика художнього тексту: пошуки новостилу: монографія. Київ; Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2021. 365 с.
3. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства. Підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 424 с.
4. Предикат у структурі речення: монографія. Київ; Івано-Франківськ; Варшава, 2010. 408 с.
5. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.
6. Тенденції розвитку української лексики та граматики; за ред. І. Кононенко, І. Митник, С. Романюк. Ч. 1. Варшава; Івано-Франківськ: Fundacja Uniwersytetu Warszawskiego, 2014. 314 с.

7. Тенденції розвитку української лексики та граматики; за ред. І. Кононенко, І. Митник, С. Романюк. Ч. 2. Варшава; Івано-Франківськ: Fundacja Uniw-tu Warszawskiego, 2015. 238 с.
8. Тенденції розвитку української лексики та граматики; за ред. І. Кононенко, І. Митник, С. Романюк. Ч. 3. Варшава; Івано-Франківськ: Fundacja Uniw-tu Warszawskiego, 2016. 314 с.
9. Bąk P. Gramatyka języka polskiego. Warszawa: Wiedza Powszechna, 2010. 508 s.
10. Kononenko I. Język ukraiński i polski: studium kontrastywne. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. 808 s.
11. Tokarski R. Światy słowami: wykłady z semantyki leksykalnej. Lublin, 2013. 371 s.
12. Wierzbicka A. Semantyka: jednostki elementarne i uniwersalne. Lublin, 2006. 535 s.

Додаткові електронні ресурси:

1. <http://www.litopys.org.ua>
2. <http://www.mova.info>
3. <https://www.pravopys.net>
4. <https://ukr-mova.in.ua>
5. <https://t.me/semantyk>

Викладачі: Кононенко В.І.

Воробець О.Д.